

## **Závěrečné stanovisko**

### **vydané v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv ve věci podnětu paní K.K.**

Součástí mého závěrečného stanoviska je zpráva o šetření ze dne 10. 3. 2008, kterou jsem v dané věci pod shora uvedenou spisovou značkou vyhotovil v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o veřejném ochránci práv“).

V reakci na vydanou zprávu o šetření jsem dne 1. 4. 2008 obdržel vyjádření od pana velvyslance Žantovského pod čj. 10658/07-II ze dne 19. 3. 2008, dne 15. 4. 2008 od PhDr. Tomáše Haišmana (ředitele odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra) pod čj. MV-25245-6/OAM-2008 ze dne 10. 4. 2008 a dne 16. 4. 2008 i od JUDr. Ivana Záleského (ředitele konzulárního odboru Ministerstva zahraničních věcí) pod čj. 302596/2008-KO/5 ze dne 10. 4. 2008.

### **A – Vyjádření pana velvyslance Žantovského, PhDr. Haišmana a JUDr. Záleského**

#### **A.1. Vyjádření pana velvyslance Žantovského**

Pan velvyslanec ve svém vyjádření uvedl, že se s některými podněty obsaženými v mojí zprávě ztotožnil a do budoucna budou zohledněny v práci konzulárního úseku ZÚ Tel Aviv. S některými mými argumenty obsaženými ve zprávě o šetření nicméně vyslovil pan velvyslanec nesouhlas.

#### **Ad) C.1. Lhůta pro vydání rozhodnutí**

Zde pan velvyslanec připomíná moji argumentaci, dle níž začíná třicetidenní lhůta pro vydání rozhodnutí běžet nikoli až okamžikem založení žádosti vízového systému MVP/EVC, ale že lhůtu pro vyřízení žádosti o vízum je zapotřebí začít počítat již od okamžiku fyzického, osobního podání žádosti na zastupitelském úřadě, v daném případě na SÚ Ramalláh. Pan velvyslanec vyjádřil souhlas, že v praxi mezi ZÚ Tel Aviv a SÚ Ramalláh se skutečně jedná o pouhý výklad, neboť detaily spolupráce mezi oběma úřady nejsou formálně upraveny. Přijímá, že tento výklad může znevýhodňovat žadatele, jejichž žádosti o krátkodobé vízum se posuzují dobu, která může hraničit se správním lhůtou 30 dnů. Podnět veřejného ochránce práv bude tedy zohledněn a do budoucna bude do správních lhůt 30 dnů zahrnuta i komunikace mezi ZÚ Tel Aviv a SÚ Ramalláh.

Dále pan velvyslanec uvádí, že je praxí na ZÚ Tel Aviv zavést žádost o vízum do vízového systému MVP/EVC v tentýž den, ve který je podána. U žádostí, které jsou podány přímo na ZÚ Tel Aviv, se den podání a den zavedení do systému

shodují, a není tedy sporu o počátku správní lhůty. Rovněž žádosti, které ZÚ Tel Aviv obdrží od SÚ Ramalláh, zavádí pracovníci konzulárního úseku do vízového systému MVP/EVC týž den.

Ad) C.1. Prokazování rodinné příslušnosti k občanu ČR/EU po uzavření sňatku

V této věci pan velvyslanec nesouhlasí s mojí argumentací, dle níž s odkazem na ustanovení § 52 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním“), postačuje k tomu, aby mohl být pan Q. považován za rodinného příslušníka občana EU/ČR, superlegalizace předloženého oddacího listu ZÚ Tel Aviv.

Pro tento závěr nenachází oporu ani v tomto zákoně, ani v oběžníku konzulárního odboru Ministerstva zahraničních věcí o ověřovací a notářské agendě, zákoně č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rodině“), a zákoně č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“). Ověřování cizozemské veřejné listiny (vyšší ověření neboli superlegalizace) spočívá v ověření pravosti podpisů a otisků úředních razítek na této listině podle platných vzorů, které má zastupitelský úřad k dispozici. Vyznačením ověřovací doložky se dokládá, že listina byla vystavena oprávněnou osobou, respektive příslušným úřadem. Cizozemskou veřejnou listinu opatřenou tímto vyšším ověřením, pakliže se vyžaduje, lze použít pro potřeby dalšího řízení v České republice. Zastupitelskému úřadu nepřísluší určovat, je-li sňatek, který byl uzavřen v zahraničí, právoplatný podle českého práva, nýbrž poskytuje příslušným matričním úřadům v České republice podklady pro učinění tohoto rozhodnutí a zapsání manželství.

Pro ilustraci uvádí hypotetickou situaci, kdy státní občan České republiky, který je v České republice zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je ženatý, uzavře sňatek v cizí zemi, ve které se nezkoumá, zda-li je dotýčný k uzavření sňatku právně způsobilý, nebo přinejmenším ne v tom rozsahu, v jakém to požadují zákony České republiky. Příslušná cizozemská instituce vydá o uzavření sňatku oddací list. V České republice nicméně tento sňatek nemůže být považován za platný. Na této skutečnosti by nic nezměnila skutečnost, že oddací list byl na zastupitelském úřadě opatřen vyšším ověřením – superlegalizací. Úkon superlegalizace by pouze potvrdil, že osoba a instituce, která oddací list vydala, je k tomu oprávněná.

Pan velvyslanec se tak nedomnívá, že by pro získání statutu rodinného příslušníka občana Evropské unie postačovalo panu Q., aby jím předložený oddací list byl superlegalizován. Superlegalizace oddacího listu by byla jen nezbytným mezikrokem pro to, aby se jím stal. Informaci, že k prokázání rodinné příslušnosti k občanovi EU/ČR postačuje superlegalizace oddacího listu, nikoli až vystavení oddacího listu zvláštní matrikou, nemohl ZÚ Tel Aviv žadateli podat, neboť v předpisech a právních ustanoveních, ze kterých vychází, pro to nenalézá oporu. Konzulární odbor Ministerstva zahraničních věcí navíc své konzulární úředníky instruoval, aby v případě podezření z účelového sňatku požadovali předložení oddacího listu vystaveného zvláštní matrikou. Tato instrukce vychází ze závěrů regionální konzulární porady konzulárních úřadů Blízkého východu a Afriky v roce 2007, kde byla problematika účelových sňatků v regionu diskutována.

#### Ad) C.2. Sdělení důvodu pro zamítnutí žádosti o vízum

Zde vyslovil pan velvyslanec svůj souhlas, že žadatel měl být o důvodech neudělení víza informován vhodnější formou. Překlad slova „překážka“ jako „circumstance“, proti „obstacle“, tak jak je toto slovo přeloženo v anglické verzi zákona o pobytu cizinců, byl nepřesný. Sdělení panu Q. mělo rovněž odkazovat na příslušné písmeno odstavce ustanovení § 56 zákona o pobytu cizinců. Při přípravě sdělení o důvodech neudělení víza je na tento požadavek již brán zřetel.

Důvodem zamítnutí žádosti o vízum pana Q. bylo ustanovení § 56 odst. 1 písm. k) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), konkrétně jeho druhá část: „zjištěna jiná závažná překážka pobytu cizince na území“. Za tuto překážku považoval ZÚ Tel Aviv neuznání sňatku v České republice, případně minimálně důkaz o podniknutí kroků směrem k jeho uznání. Připuštění možnosti zneužití víza a nelegální migrace, která je předmětem ustanovení § 56 odst. 1 písm. i), vyplývá právě z této skutečnosti, je jejím důsledkem. Aby mohlo být aplikováno ustanovení § 56 odst. 1 písm. i), tedy aby byla obava ze zneužití víza a nelegální migrace důvodná, je třeba vyjít z konkrétních důkazů a poznatků, například nepředložení podpůrných dokumentů, neschopnost ověřit údaje uvedené v žádosti, nebo, jako v tomto případě, zjištění jiné závažné překážky, tedy neuznání sňatku v České republice. Tyto možnosti postihují některé z ostatních odstavců ustanovení § 56 zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutí ZÚ Tel Aviv tedy bylo založeno na ustanovení § 56 odst. 1 písm. k), přičemž zohlednění ustanovení § 56 odst. 1 písm. i) bylo důsledkem aplikace tohoto ustanovení.

#### Ad) C.3. Existence zákonných důvodů pro zamítnutí žádosti o vízum

K této části mé zprávy o šetření pan velvyslanec uvádí, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vízum může být přirozeně pouze interpretací předložených a zjištěných skutečností. Je přitom povinností konzulárního úředníka tyto skutečnosti přezkoumat a vyhodnotit co možná nejpečlivěji a nejobjektivněji. Domnívá se, že v případě pana Q. takto postupováno bylo. Žadateli byl poskytnut dostatečný prostor, aby podal doplňující vysvětlení ke své žádosti a vyvrátil pochybnosti, které ZÚ Tel Aviv o jeho cestě do České republiky pojal. Pouze poté, kdy žadatel opakovaně potvrdil, že sňatek nemá v úmyslu legalizovat v České republice, byla žádost zamítnuta. Dle názoru pana velvyslance souhlasné stanovisko SÚ Ramalláh nezohlednilo veškeré okolnosti. Cizinecká policie pak k žádosti o krátkodobé vízum dává stanovisko pouze z bezpečnostního hlediska a pakliže se žadatel nevyskytuje v databázi nežádoucích osob, vysloví s udělením krátkodobého víza souhlas. Podkladové materiály jí v případě krátkodobých víz nejsou postupovány a jejich vyhodnocení je čistě v kompetenci zastupitelského úřadu. Na konzulární úředníky je z vedoucích míst Ministerstva zahraničních věcí apelováno, aby žádosti o víza, jako i pravost a autentičnost předepsaných podkladů, prověřili zvláště pečlivě. Pakliže důvodem cesty do České republiky žadatele bylo setkání s manželkou, ZÚ Tel Aviv přirozeně žádal předložení oddacího listu potvrzujícího takový vztah. Vzájemný a hluboký cit jistě nelze prokázat vydáním oddacího listu, nicméně pro potřeby udělení víza byla potřeba prokázat právní platnost sňatku, nikoli jeho emocionální kvality.

Argument žadatele pana Q. a stěžovatelky paní K., že proceduru pro vystavení českého oddacího listu odmítli podstoupit pro její relativní náročnost časovou a finanční, který považuje veřejný ochránce práv za rozumný a přesvědčivý, musí pan velvyslanec odmítnout. ZÚ Tel Aviv přijímá řadu žádostí o zápis manželství, podání takové žádosti vyžaduje pouze jednu návštěvu konzulárního úseku a poplatek za vystavení matričního dokladu zvláštní matrikou je 200,- Kč. I v případě, že manželé nechtějí žít v České republice, je jistě potřebné, aby jejich sňatek byl v České republice registrován, pakliže jeden je jejím občanem. ZÚ Tel Aviv by tuto službu panu Q. a paní K. poskytl, kdyby o ni požádali, obdobně by jistě postupoval i ZÚ Londýn. V takovém případě by také pominul důvod nevydání víza. Toto považuje pan velvyslanec naopak za další argument snižující hodnověrnost výpovědi žadatele. Na základě podkladů, které žadatel na podporu své žádosti předložil, nemohl ZÚ Tel Aviv po velice pečlivé úvaze rozhodnout jinak a za tímto stanoviskem si nadále stojí.

Ad) C.4. Reakce ZÚ Tel Aviv na dotazy o sdělení důvodu zamítnutí žádosti

V této věci přijímá pan velvyslanec moje doporučení, aby se v korespondenci se žadatelem uváděla informace o tom, že na další dotazy ve stejné věci již nebude reagováno. Toto poučení bude v budoucí korespondenci ZÚ Tel Aviv v relevantních situacích uvedeno.

Ad) C.5. Rozsah dokladů vyžadovaných k žádosti o vízum

Pracovníkům konzulárního úseku ZÚ Tel Aviv je známo, že doklad o cestovním zdravotním pojištění se předkládá, až když je o udělení víza rozhodnuto kladně, například při vyzvednutí víza. Je jim dále známo, že oficiální pozvání ověřené cizineckou policií zbavuje žadatele o vízum povinnosti doklad o cestovním zdravotním pojištění předložit. V takových případech ZÚ Tel Aviv předložení dokladu o cestovním zdravotním pojištění nevyžaduje. V tomto případě přijal žádost SÚ Ramalláh a pouze tomu přísluší se vyjádřit, zda-li doklad o cestovním pojištění od žadatele požadoval již při nabírání žádosti.

Ad) C.6. Soudní přezkum zamítnutí žádosti o vízum rodinného příslušníka občana EU

U tohoto bodu pan velvyslanec opět konstatuje, že jak v právních argumentech, ze kterých v tomto případě vychází, tak v interních sděleních Ministerstva zahraničních věcí nenalezl žádnou oporu pro to, aby mohl pana Q. považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie.

Závěrem mě pan velvyslanec ujistil, že ZÚ Tel Aviv vnímá jako svou neoddiskutovatelnou povinnost dostát v poskytování konzulární služby nejvyšším nárokům a kritériím. Nezaujatost, objektivita, pečlivost a patřičná komunikace k těmto nárokům patří. Moje přezkoumání postupu ZÚ Tel Aviv v případě žadatele pana Q. a závěry a doporučení, které jsem z něj vyvodil, budou tomuto úřadu vodítkem pro další zkvalitnění své práce.

## A.2. Vyjádření PhDr. Haišmana

### Ad) C.6. Soudní přezkum zamítnutí žádosti o vízum rodinného příslušníka občana EU

K této věci pan ředitel Haišman uvádí, že zákon o pobytu cizinců v ustanovení § 171 odst. 1 výslovně stanoví okruh případů, které jsou ze soudního přezkumu vyloučeny – mezi těmito případy je uvedeno i „rozhodnutí o neudělení víza“. V souvislosti se zajištěním transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, byl do ustanovení § 171 zapracován odst. 2 vymezující, která rozhodnutí správního orgánu týkající se občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků nebudou podléhat soudnímu přezkumu. Ustanovení § 171 odst. 2 výslovně stanoví, že „jde-li o občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka jsou z přezkoumání soudem vyloučena rozhodnutí o odepření vstupu nebo o správním vyhoštění po dobu platnosti předchozího rozhodnutí o jeho správním nebo soudním vyhoštění“.

Vzhledem k tomu, že ustanovení § 171 odst. 2 zákona o pobytu cizinců rozhodnutí o neudělení víza ze soudního přezkumu výslovně (na rozdíl od odst. 1) nevylučuje,  lze konstatovat, že rozhodnutí o neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie jsou soudně přezkoumatelná.

### Ad) C.1. Prokazování rodinné příslušnosti k občanu ČR/EU po uzavření sňatku

V této věci se pan ředitel Haišman nemůže s mým závěrem ztotožnit, a požádal o vyjádření odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra, který uvádí, že podmínky, za kterých může uzavřít manželství státní občan České republiky, včetně neplatnosti a neexistence manželství, jsou upraveny zákonem o rodině. Občan České republiky může uzavřít manželství také před příslušným orgánem cizího státu v cizině. Jeho způsobilost k uzavření manželství, jakož i podmínky jeho platnosti se však řídí právním řádem České republiky. Forma uzavření manželství se řídí právem místa, kde se manželství uzavírá (ustanovení § 19 a § 20 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním).

Zda byl státní občan České republiky způsobilý uzavřít manželství před orgánem cizího státu a zda byly splněny podmínky jeho platnosti (vzniku), posuzuje Úřad městské části Brno-střed (dále jen „zvláštní matrika“) při provádění zápisů manželství do příslušné knihy manželství (ustanovení § 3 odst. 4 a § 43 odst. 1 zákona o matrikách). Současně posuzuje, zda cizozemský oddací list splňuje formální náležitosti v souladu s ustanovením § 52 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním a s ustanovením § 57 zákona o matrikách. V případě pochybností o platnosti či existenci manželství rozhodne soud.

Pokud cizí státní občan uzavřel v cizině manželství s občanem České republiky, musí skutečnost, že je manželem občana České republiky, prokázat českým oddacím listem vystaveným zvláštní matrikou. Nelze totiž vyloučit, že při uzavření manželství v cizině nebyly splněny podmínky vyžadované právním řádem České republiky, které mohou mít vliv na platnost či existenci manželství (bigamie, nedostatek věku pro uzavření manželství). V důsledku toho pak nelze na cizince hledět jako na manžela (manželku) českého občana a z tohoto důvodu například

postupovat podle speciálních ustanovení cizineckého zákona, které se vztahují na „rodinné příslušníky občanů Evropské unie“. Obdobná zásada platí i v případech, kdy státní občan České republiky uzavře manželství se státním občanem jiného členského státu Evropské unie na území tohoto státu, popř. na území třetího státu.

### A.3. Vyjádření JUDr. Záleského

Pan ředitel Záleský se vyjádřil pouze k části C.1. a C.6. mojí zprávy o šetření v dané věci.

#### Ad) C.1. Lhůta pro vydání rozhodnutí, prokazování rodinné příslušnosti k občanu ČR/EU po uzavření sňatku

JUDr. Záleský upozorňuje, že pokud jde o požadavky na cizozemský matriční doklad předkládaný v řízení o žádosti o udělení víza, zastupitelský úřad je oprávněn požadovat úředně ověřený překlad takového dokladu do českého jazyka.

K úloze SÚ Ramalláh a otázce dodržení lhůty pro rozhodnutí o žádosti o udělení víza k pobytu do 90 dnů uvádí, že konzulárně příslušným úřadem pro Palestinská autonomní území není SÚ Ramalláh, nýbrž ZÚ Tel Aviv. SÚ Ramalláh vykonává pouze diplomatickou působnost pro Palestinská autonomní území, nikoli působnost konzulární. Konzulárním, a tedy i vízově příslušným úřadem je v tomto případě ZÚ Tel Aviv. Protože SÚ Ramalláh není zastupitelským úřadem příslušným pro vízovou agendu, nerozhoduje o žádosti o udělení víza, nýbrž pouze s ohledem na specifické poměry v daném teritoriu nabírá žádosti o udělení českého víza a zajišťuje jejich doručení příslušnému zastupitelskému úřadu, tj. ZÚ Tel Aviv. Jedná se o výjimečný a nestandardní postup, který je realizován ve prospěch žadatelů z palestinských území, pro něž je fakticky velmi obtížné dostavit se za účelem podání žádosti na Zastupitelský úřad ČR v Tel Avivu. Za datum podání žádosti je tak třeba považovat datum, kdy byla žádost doručena ZÚ Tel Aviv. Dnem přijetí žádosti je den, kdy byla tato žádost doručena zastupitelskému úřadu. Pokud ZÚ Tel Aviv uvádí, že za den přijetí žádosti považuje datum zadání do systému MPV/EVC, nejedná se prakticky o rozpor s tímto pravidlem, pouze o nepřesné vyjádření, neboť žádosti o udělení víza jsou v souladu s interními předpisy (příloha č. 16 III. odst. 8 Oběžníku pro udělování víz) zadávány do systému MPV/EVC v den jejich podání, respektive v daném případě v den doručení zastupitelskému úřadu. Proto je svévolné prodlužování lhůty pro zadání žádosti do systému, o němž mám hovořit ve své zprávě, vyloučeno.

#### Ad) C.6. Soudní přezkum zamítnutí žádosti o vízum rodinného příslušníka občana EU

Ve věci soudního přezkumu zamítnutí žádosti o vízum rodinného příslušníka občana EU/ČR pan ředitel Záleský konstatuje, že tato problematika nespadá do kompetence jeho odboru. Doporučuje obrátit se na Ministerstvo vnitra.

## **B – stanovisko veřejného ochránce práv**

V mezidobí od vydání mojí zprávy o šetření, respektive vyjádření dotčených subjektů došlo k několika důležitým událostem, které mají svůj dopad i na podnět stěžovatelky paní K. K.

Dne 3. 10. 2008 proběhlo v prostorách Kanceláře veřejného ochránce práv společné setkání se zástupci Ministerstva zahraničních věcí (dále jen „MZV“), odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (dále jen „OAMP“) a Ředitelství služby cizinecké policie (dále jen „ŘSCP“). Za MZV se jednání kromě dalších osob zúčastnil přímo náměstek PhDr. Jan Kohout, delegace OAMP a ŘSCP vedli jejich ředitelé PhDr. Tomáš Haišman a plk. Mgr. Vladislav Husák. V rámci tohoto setkání, neseného spíše v obecné rovině výkonu státní správy na úseku udělování víz se zaměřením na informování veřejnosti o vízovém procesu prostřednictvím webových stránek, nakonec nebyly řešeny otázky bezprostředně související s daným případem.

Nicméně, v rámci šetření podnětu sp. zn. 4081/2007/VOP/PP, který se rovněž týkal výkonu vízové praxe zastupitelského úřadu ČR, jsem v reakci na svoje návrhy opatření k nápravě obsažené v závěrečném stanovisku obdržel od náměstka ministra zahraničních věcí PhDr. Jana Kohouta informaci o provedených opatřeních na úrovni metodického vedení jednotlivých zastupitelských úřadů.

Pan náměstek mě informuje o tom, že v souladu s mými požadavky na dodržování stávajícího článku 26 odst. 12 Oběžníku instruoval všechny zastupitelské úřady metodickým pokynem pod čj. 301081/2009-KKM ze dne 16. 2. 2009, jehož výňatky mi zaslal na vědomí. V přiloženém metodickém pokynu jsou pak všechny zastupitelské úřady vedeny k důslednému vyplňování příslušných rubrik formuláře žádosti o vízum (datum podání, zpracováno kým, doplňující dokumenty, druh víza, datum odmítnutí/udělení víza s podpisem příslušného pracovníka atd.).

Pokud pak jde o povinnost předkládat doklad o cestovním zdravotním pojištění, zastupitelské úřady jsou v uvedeném metodickém pokynu upozorňovány, že tento doklad nelze pojímat jako povinnou náležitost žádosti o vízum, lze ho požadovat až při vyznačení víza do pasu („ZÚ nesmí podmiňovat přijetí žádosti předložením pojištění ani přijímat rozhodnutí o udělení nebo neudělení víza na základě skutečnosti, že pojištění nebylo při podání žádosti o vízum předloženo.“). Zároveň je však ponechána na rozhodnutí samotného žadatele možnost předložit uvedený doklad již při podání žádosti. V tomto ohledu pak dochází i k příslušným úpravám na webových stránkách jednotlivých zastupitelských úřadů.

Zároveň mě pan náměstek informuje o zavedení nové praxe písemného informování žadatele o důvodech neudělení víza na předepsaném jednotném formuláři, na kterém je vždy uvedeno příslušné ustanovení zákona o pobytu cizinců. Kopie tohoto oznámení je pak zakládána do spisu.

Co se týče prokazování statutu rodinného příslušníka občana EU, došlo v rámci výše vzpomenutého metodického pokynu ke sjednocení praxe všech zastupitelských úřadů s tím, že bylo výslovně stanoveno, že postačujícím dokladem k prokázání rodinného vztahu k občanovi EU je cizozemský matriční doklad opatřený náležitým ověřením a úředním překladem. MZV však předpokládá, že tato problematika bude předmětem dalších jednání (včetně možných legislativních změn).

MZV zároveň osloví další členské státy EU, aby se v tomto směru informovalo na jejich vízovou praxi. V této věci jsem pana náměstka informoval o svém názoru, že ke změně nyní explicitně stanoveného a sjednoceného postupu může dojít pouze na základě předchozí změny legislativy.

S ohledem na výše uvedené tak k jednotlivým bodům svojí závěrečné zprávy konstatuji:

Ad) C.1. Lhůta pro vydání rozhodnutí

Zde oceňuji postoj pana velvyslance Žantovského, který přijal moji argumentaci a do budoucna bude zohledňovat do lhůty pro vydání rozhodnutí i komunikaci mezi ZÚ Tel Aviv a SÚ Ramalláh. Jinými slovy tedy akceptoval, že lhůta pro vyřízení žádosti započne běžet již podáním žádosti o vízum na SÚ Ramalláh. Je s podivem, že v této věci je stanovisko JUDr. Záleského odlišné, neboť dle jeho názoru je za datum podání žádosti třeba považovat až datum, kdy byla žádost doručena ZÚ Tel Aviv. S odkazem na svoji argumentaci obsaženou v části C.1. zprávy o šetření, a nyní už v souladu se stanoviskem pana velvyslance Žantovského, musím výklad pana ředitele Záleského odmítnout. Ve specifické situaci ZÚ Tel Aviv a ZÚ Ramalláh musí platit, že lhůtu pro vyřízení žádosti o vízum je zapotřebí začít počítat již od okamžiku fyzického, osobního podání žádosti na zastupitelském úřadě, v daném případě na SÚ Ramalláh.

Ad) C.2. Sdělení důvodů pro zamítnutí žádosti o vízum

I v tomto bodě pan velvyslanec Žantovský akceptuje moje argumenty a souhlasí s tím, že žadatel měl být o důvodech neudělení víza informován vhodnější formou. K výraznému pozitivnímu posunu navíc dochází v souvislosti se zmíněným zavedením jednotného informování žadatele o důvodech neudělení víza na předepsaném jednotném formuláři, na kterém je vždy uvedeno příslušné ustanovení zákona o pobytu cizinců na území ČR, na jehož základě byla žádost zamítnuta.

Ad) C.3. Existence zákonných důvodů pro zamítnutí žádosti o vízum

V této věci i nadále setrvává pan velvyslanec Žantovský na svém původním stanovisku, které bylo založeno na „neuznání sňatku v ČR“, respektive minimálně důkazu „o podniknutí kroků směrem k jeho uznání“. V tomto ohledu pak došlo k zásadní změně sjednocením vízové praxe zmíněným metodickým pokynem, ve kterém je pro účely podání žádosti o vízum k pobytu do 90 dnů výslovně stanoveno, že postačujícím dokladem k prokázání rodinného vztahu k občanovi EU je cizozemský matriční doklad opatřený náležitým ověřením a úředním překladem. Do budoucna by tak musel být pan Q. považován za rodinného příslušníka občana EU, respektive ČR (se všemi výhodami plynoucími z tohoto postavení, tj. kratší procesní lhůty, zúžení důvodů pro zamítnutí žádosti, možnost přezkoumání neudělení víza v rámci nového posouzení dle ustanovení § 56 odst. 5 a 6 zákona o pobytu cizinců, právo na soudní přezkum neudělení víza v rámci správního soudnictví atd.), aniž by musel podnikat jakékoli kroky k vydání oddacího listu zvláštní matrikou.

Ad) C.4. Reakce ZÚ Tel Aviv na dotazy o sdělení důvodů zamítnutí žádosti

V této věci přijal pan velvyslanec Žantovský moje doporučení.

Ad) C.5. Rozsah dokladů vyžadovaných k žádosti o vízum

Za zásadní považuji v tomto bodě instruování všech zastupitelských úřadů zmíněným metodickým pokynem pod čj. 301081/2009-KKM ze dne 16. 2. 2009, ve kterém je zdůrazněno, že doklad o cestovním zdravotním pojištění nelze pojímat jako povinnou náležitost žádosti o vízum, lze ho požadovat až při vyznačení víza do pasu.

Ad) C.6. Soudní přezkum žádosti o vízum rodinného příslušníka občana EU

V této záležitosti připomínám postoj pana ředitele Haišmana, který ve shodě s mým stanoviskem rovněž konstatuje, že rozhodnutí o neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie jsou soudně přezkoumatelná.

S ohledem na výše uvedené jsem se tak rozhodl v rámci závěrečného stanoviska nenavrhovat žádná opatření k nápravě a svoje šetření daného podnětu uzavřít. Moje závěry a doporučení k jednotlivým bodům byly panem velvyslancem Žantovským buď přijaty, nebo jsou řešeny v rámci několikrát vzpomenutého metodického pokynu pod čj. 301081/2009-KKM ze dne 16. 2. 2009. Přestože se i nadále s panem velvyslancem Žantovským rozcházíme v pohledu na existenci zákonných důvodů pro zamítnutí žádosti o vízum pana Q., nepovažuji za smysluplné v tomto sporu nadále pokračovat, neboť v současnosti by argumentace pana velvyslance Žantovského již nemohla obstát, respektive být vůbec použita.

Závěrečné stanovisko zasílám stěžovatelce paní K., náměstkovi ministra zahraničních věcí PhDr. Kohoutovi (s ohledem na nově nastavený mechanismus komunikace s MZV vzešlý se vzájemného jednání v Kanceláři veřejného ochránce práv dne 3. 10. 2008), panu velvyslanci Žantovskému a panu řediteli PhDr. Haišmanovi.

Na úplný závěr bych rád zdůraznil, že problematice vízového procesu budu věnovat zvýšenou pozornost i v budoucnu. Aktuálně se k mnou vnímaným problémovým momentům vízové praxe vyjadřuji poměrně obšírně v Souhrnné zprávě o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2008, která bude v nejbližších dnech dostupná veřejnosti na webové stránce veřejného ochránce práv [www.ochrance.cz](http://www.ochrance.cz).

JUDr. Otakar M o t e j l  
veřejný ochránce práv